

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lvdovici || De Ponte Vallis-||Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-||libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

In Qvo Agitvr Nominatim De Sacerdotibus, Confessarijs, Magistris siue
Doctoribus, Concionatoribus, Episcopis & alijs Prælatiſ, eorumque
Ministerijs - In ſeptem Tractatus distributus ...

Puente, Luis de la
Coloniæ Agrippinæ, 1629

§. II.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45750](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45750)

in Concionibus agitur: & hæc est *in Christo*, hoc est de ipso, eiusque ministerijs. Decet autem materiæ & argumento adeo grandi, atque est Christus, nihil admisceri eo indignum; nec dici aliquid cum intentione aut modo ab ipsius Christi puritate alieno. Cumque Christus D. N. fuerit humilitatis Magister, & superbiæ ac iactantiæ hostis: qua facie poterit Prædicator de Christo loqui ob inanem gloriam? Et quamnam est maior stultitia, quam superbe prædicare contra superbiæ & inanem gloriam damnare: si eam damnans, eandem querit? Et quomodo potest quis prædicare de Christo Cruce affixo, & in Cruce ita contempto: si honorem querat, dum de eius opprobrijs prædicat? Hoc itaque statuat Prædicator, ut in Concionibus suis sit, sicut Apostolus, qui dicebat: *k prædicamus Christum crucifixum. Et l non iudicavi me scire aliquid inter vos, nisi Iesum Christum & hunc crucifixum.* Ex his deducere possumus, quod, ut Concio sit, qualem Deus vult habere: debeat habere quatuor comites, quos sic Apostolus commendat: ut scilicet prædicetur cum *sinceritate* intentionis, & absque aliquo fine minus recto; non animo adulandi, aut decipiendi, aut querendi questum aliquem, aut commodum; cum humilitate & obedientia, quasi qui loquitur, non quod suum est, sed quod est *ex Deo* sequendo eius directionem in omnibus, quæ dicit modeste ac circumspecte, sicut qui loquitur *coram Deo*; magnum induens animum, & fortitudinem ex divina presentia, ad loquendum hominibus absque timore, sed ita accomodando quæ loquitur *in Christo*, ut studeat omnia, quæ dixerit, esse de eo, aut in ordine ad eum; non diuertendo ad res contrariast, aut alienas à Saluatione, & salute, quæ nobis per eum euenit-

§. I I.

SED quoniam virtus humilitatis est, quæ valde disponit Prædicatorem prædictis omnibus conditionibus: opportunum erit summam quandam facere præcipuorum actuum in hac materia. quorundam quidem in ordine ad Deum; aliorum verò in ordine ad proximos: illis oppositis, qui supra capite quinto de omnibus viris peritis fuerunt notati. *Præcipuus actus* est, ex corde confiteri, quod quicquid boni Prædicator in se videt, gratias acceperit de manu Dei; ac propterea ei tribuere pro omnibus gloriam, nihil prorsus de eo sibi tribuendo. Est enim Prædicator debeat ex parte sua diligentiam aliquam adhibere: Deus tamen est, qui ad eam adhibendam iuuat, eiusque industrijs præbet efficaciam: ut aperte dixerit Apostolus Corinthijs: *a Ego plantaui, fidem scilicet in vobis; Apollo, sua prædicatione, rigauit: sed Deus incrementum dedit. Itaque neque qui plantat, est aliquid, neque qui rigat; sed qui incrementum, & fructum, dat Deus.* Et *b non sumus sufficientes cogitare aliquid à nobis, quasi ex nobis: sed sufficientia nostra ex Deo est: qui & idoneos nos fecit Ministros Noui Testamenti.* Quare omnis aptitudo & sufficientia, quam habent operarij Euangelici; & fructus,

k 1. Cor. 1. 23
l c. 2. 2.

a 1. Cor. 3. 6

b 1. Cor. 3.

5.

quos

quos proferunt, Dei sunt ab ipso per eos producti. Eum in modum, quo idem Apostolus dixit: *c gratia Dei sum id quod sum, & gratia eius in me vacua non fuit, sed abundantius illis omnibus laboravi; non ego autem, sed gratia Dei mecum*: quicquid lum tanquam instrumentum. **HINC** peigere debet ad secundum actum: hoc est, non solum non tribuere meritis suis feruorem aut spiritum, cum quo prädicat; aut fructum, quem facit; sed etiam (vt S. Gregorius ait) totum tribuere meritis aut bonę dispositioni auditorum aut voluntati & propensione Dei ad benę illis faciendum: quorum causa docet, & ex hortatur Prädicatorē, vt superius fuit dictum. Quo humilitatis actū Concionator subiicit se ipsimet auditoribus: non reputans se eius dignum quod in se habet, nisi propter illos.

TERTIVS actus est: nihil omnino dicere eo solo fine, vt ab hominibus laudetur; aut opinionem magnam apud illos acquirat: cuius actus indicium est, si quęcunque dicit, in audientium vtilitatem dirigit. Ex quo facile deducitur: vanitatis indicium esse, talia prädicare, quę auditorum capacitatem excedant; & omnino res nouas, aut valde curiosas, & prorsus inutiles in Concione proponere. Sed vltterius progredi debet humilitas, diligenter attendendo, ne patiatur ab humanis laudibus se abduci, etiam cum sibi, eas non quęrenti, offeruntur. Debet enim statim ad interiora sua se recipere, & ex corde suo, tanquam earum indigno, retrudere. Exterius tamen licebit eas permittere, non honoris sui causa, sed vtilitatis proximorum: qui libentius eius doctrinam amplectuntur; quem vident magni fieri, & ad omnibus laudari. Et in eum finem dat Dominus noster Sanctis Concionatoribus, tanquam additamentum, honorem & laudem, quantum expedit, ad suum ministerium benę obeundum. Ita tamen eas acceptare debent (vt ait S. Chrysostomus) vt, si desint, non debeant illas quęrere; nec tristari, quod non offerantur. Abundans enim illi fuerit laborum solatium, idque omnium certę maximum, si sibi ipsi conscius esse potuerit: ad hanc se rationem, doctrinam, eloquentiãque suã composuisse atque adaptasse, vt Deo illa placens, acceptaq; fiat: quia hoc summum reputat solatium ac pręmium.

HINC quartus oritur humilitatis actus: optare scilicet concionari non vbi sit magis laudandus, sed vbi Deus magnis glorificetur, & proximus proficiat, cuius vtilitatis causa non minus delectari debet, quod in ignobilibus locis concionetur, quã in magis & amplis; & apud Auditores paucos ac plebeios; sicut apud multos valdeque nobiles. Memor, quod Christus Dominus noster non sit dedignatus Euangelium suum prädicare, vel soli vni d mulieri Samaritana. vt autem intelligeretur, quantum referat prädicare etiam vni soli, quamuis abiecto, & contēptibili, voluit illam mulierem esse instrumentum, quo tota Ciuitas ipsum audiret, &

conuerte-

Hec fufius
in proximo
e explican-
tur.
c1. Cor. 13.
10.

2.
Lib. 23. mo-
ral.
à Principio
Tract 3. c. 5

lib. 5. de Sa-
cerd.

d Ioan. 4. 2.

c *Matth.* 13
31.f *Luc.* 14. 21g *Isa.* 18. 2

conueteretur. Ita vt in illo casu, & alijs similibus impleretur, quod ipse semet Dominus dixit: Regnum Dei eiusque doctrinam esse *genuino synapsi*, quod cum sit minimum omnibus seminibus, crescit, & fit magna. Memoritem, quod idem Christus Dominus iusserit suos Concionatores *Evocare ad cenam magnam claudos, cecos, debiles, & pauperes*: vt intelligeret, quod non debeant dedignari Conciones suas ad paucos habere, ac docere plebem etiam totius mundi abiectissimam. Et per *Isaiam* iubet, *g. Anglos ire veloces ad gentem conuulsam & dilaceratam: & ad populum, post quem non est alius*. Quia omnes animæ sunt ipsius, precioso suo sanguine redemptæ: & tanti illi stetit anima cuiusvis pauperuli, atque diuitis, & vilissimi mancipij, atque Monarchæ huius mundi.

h *Ioan.* 3. 30i *Philip.* 1. 13

6

lib. 3. moral. in Prolog. ad f.

lc *Prou.* 5. 16

HINC oritur quintus actus non inuidendi, neque agrè ferendi, quibus alij Concionatores frequentius habeant auditorium, aut maiorem fructum colligant; sed potius gaudendi & exultandi ob gloriam quæ Deo exhibetur! & utilitatem suorum proximorum, imò etiam de propria humilitate: in eum modum, quo humilis Christi Præcursor, cum eum discipuli ipsi dicerent, quod omnes venirent ad Christum, respondit *illum oportet crescere, me autem minui*: ita, inquam, decet Concionatorem dicere: rationi consentaneum est, vt Concionator ille crescat in omnium opinione, ego verò imminuat: crescat Dei gloria, id que fiat per medium quod ipse voluerit. Quod si alij emulationem & contentionem cum ipso habeant: ne tristetur propterea, sed gaudeat potius cum Apostolo, *quod modò Christus prædicatur*, præsuram ipsi faciant.

SEXTVS humilitatis actus est, concionari temper cum timore periculi, cui exponitur, sese prodendo: quia quantum in se est, tacere potius velle, quam loqui: vt à periculo tutior esset. Hæc omnia collegit S. Gregorius dicens: Prædicator spiritualis indignum se omnibus iudicet, etiam cum dignius cunctis viuat. Scit enim quod bona, quæ innotescunt hominibus, sine periculo esse vix possunt. Et quæuis sapienter se esse sentiat: non tamè talis esse videri velle: & si liceat, tacere appetit: eosque feliciores putat, quos intra sanctam Ecclesiam locus inferior per silentiū occultatur; & tamè vt Sanctam & Ecclesiam defendat, ad loquendū vi charitatis impellitur; & ex necessitate quidē officij locutionis suscipit, sed ex magno desiderio otium taciturnitatis querit. In hunc sensum conciliat Sanctus hic Doctor dicta duo Salomonis, quæ videtur sibi contra dicere, ait enim: *Deriuentur fontes tui foras & in plateis aquas tuas diuide: habeo eas solus, nec sum alieni participes tui*. Ait enim S. Gregorius: hoc Salomonem significare voluisse: ita doctrinam tuam multis propone, vt gloriam ab eis non queras. & ita serua tibi sapientiam tuam, vt alieni, hoc est Dæmones, non sint eius participes, nec lucrum aliquod ex ea reportent, propter tuam tur-

perbiam

perbiam; sed ita cum multis age, atque si solus esses, cupiens in verbis tuis soli Deo placere. *Septimus actus* est, subijcere intellectum & iudicium suum occultis Dei iudicijs, circa euentus Concionum, ita vt aduersos tribuat proprię suę indignitati: quando in aliquo loco nolunt homines eū recipere, neque audire; aut, cum consuetam adhibuisset diligentiam, nō tamen ita possit loqui, sicut aliās consuevit; aut cum enascit ei fructus, quem iam obrunnerat. Non negamus verum esse quod S. Gregorius dixit, hęc scilicet omnia ex varijs causis solere prouenire: nunc ob peccata populi; nunc ob ipsius Prædicatoris propria; & aliquando propter vtriusque: sicut etiam bonus euentus concionis conceditur propter vtriusque merita. Et multis euenit, quod dixit Deus Ezechieli: *linguam tuam adhaerere faciam palato tuo, & eris mutus, nec quasi vir obiurgans, quia domus Israel exasperans est: cum autem locutus fuero tibi aperiam os tuum, & tunc dices, quæ dico tibi.* Et Christus D. N. dixit S. Paulo, vt in exiret ex Ierusalem: quia non essent recepturi testimonium, & prædicationem eius. A diuina itaq̃e prouidentia dependet præcipuè hæc euentuum varietas, in pœnam, aut præmium auditorum, aut Concionatorum. Voluit tamen Deus id esse occultum: vt omnes vnā certam gratiam teneamus humilitatem, studentes tam auditores, quàm Concionatores attribuere quod bonum est meritis aliorum; proprijs autem peccatis, quod fuerit aduersum. Nec auditores contemnant Concionatorem, ob tepiditatem qua loquitur; neq; Concionator auditores, ob duritiem quam ostendunt: fortè enim vterque est causa defectus alterius. *Cur ergo* (ait S. Gregorius) *quilibet de doctrina superbiat, qui occulto iudicio, vel cui quando detur, vel quando cui subtrahatur, ignorat.*

OCTAVVS actus, est frequenter ingredi intra seipsum ad examinādos ac discernendos motus cordis sui; & se ipsum puniendū ob inordinatos, quos inuenit. Hoc (ait idem Sanctus) significare, quod euenit Ezechieli postquam ex mandato Domini egressus fuit in campum vbi vidit gloriam Dei, qui dixit ei postea: *n ingredere, & includere in medio domus tuæ.* Hoc est: postquā alijs prædicaueris, & gloria Domini manifesta fuerit operibus tuis, tu quæ eā fueris delectatus, collige te humiliter intra cortium; ne effundaris ad quærendum extra te testimoniu & laudes hominum; sed quietem tuā repone in testimonio conscientię tuæ, quæ soli Deo placere cupit. Ratio & fructus horum actuum in proximo capite fuis ostendetur. Sed imponamus huic finem aduertentes: nō esse contra virtutem humilitatis conseruare auctoritatem, & honorem officio suo debitum; modò id non fiat ob vanitatem, sed vt ministerium ipsum in honore habeatur, vt par est: & sequatur fructus, qui intenditur, in hoc enim sensu dixit Apostolus: *o quamdiu ego sum Gentium Apostolus, ministeri-*

Lib. 30.
moral. c. 1.
& Nom.
12. in Ezechiel.
I Ezech. b.:
26.

m. A. nū.
22. 18.
Hom. il. 12.
supr. 3.

Lib. 30.
mor. al. ad
finem.

8
Homil. sup.

n Ezech.
3. 24.

o Rō. 11. 13.

Homil. 9. in
Ezechiel.

2. cor. c. 11.
& 12.
Gal. 1

p. 2. corint.
cap. 1. 2. 11.

um meum honorificabo, si quo modo ad emulandum pronocem carnem meam, & saluos faciam aliquos ex illis. Qua sententia manifestè ostendit se cupere opinionem & auctoritatem promouere ministerio suo Euangelizandi, vt & Gentiles & Iudei fructum ex eo caperent & proficerent. Ex quo fit, vt non sit contra humilitatem (vt ait S. Gregorius) referre suas virtutes, & opera, ac beneficia, quæ Deus in illos contulerit: quando id erit necessarium ad bonam sui ipsius, & officij sui opinionem, suæque doctrinæ auctoritatem cõparandam, quemadmodum ipse Apostolus fecit in suis Epistolis ad Corinthios, Galatas, & ipsemet Deus magnalia sua recenseret, quæ aliàs sciri nõ potuissent. Attendit autem in hoc ad bonum, quod homines ex eorum noticia hauriunt. Est tamè in hoc magna cautela adhibenda, neque nisi rarissimè & in graui necessitate faciendum est: vt quidè adhibitis mille repagulis, ac munimentis aduersus vanitatem: vt apparet in verbis, quibus Apostolus suas referebat reuelationes, inferendo peccata vitæ suæ præteritæ, & adferendo causas & excusationes, quas eas recenseret: *peccatus sum inquit, insipiens, vos me cogistis, quasi dixerit: videbor fortè vobis insipiens, quòd laudes meas narrauerim: sed vos estis in causa, qui videntes meam doctrinam cõtemni, non opposuistis vos pro eius defensione. Ne igitur doctrina mea periclitaretur, opus fuit vt referrem magnalia, quæ audiuistis.*

CAPVT XII.

OBEDIENTIA ET FIDV CIA IN DEVM, AC DIFFIDENTIA
*sui ipsius multum iuuant ad piscandas multas animas
reiprædicationis; adferuntur multa documenta
circa hæc virtutes.*

I NTER VIRTUTES PRÆDicatoribus EVANGELICIS necessarias, ad munus suum cū proximorum utilitate obeundum, valde eminent OBEDIENTIA & FIDV CIA: cū illud obeunt, vt obediant Deo, vel per Superiores siue Prælatos iubentis; vel per suas inspirationes, siue per dictamen rationis, fidei, & charitatis, (quæ vices Dei obeunt) insinuanti: confidendo omnipotentia Dei, quòd felicem daturus sit laboris ipsorum exitum, prout magis ad ipsius gloriam expediet. Vtraque virtus & felices earum exitus depicti sunt in eo, quòd euenit S. Petro, cum Dominus illum vocauit, vt reti suæ prædicationis fieret piscator hominum: Cum enim ipse Christus

ex ipi-